

Thomas Hansen Becks 19. søndag efter trinitatis

Taler

Thomas Hansen Beck

Dato

6. oktober 2024

Sted

Kastelkirken

Omstændigheder

Prædikenen er optaget i foråret 2024, men sendt i programmet Gudstjenesten på DR1 d. 6. oktober svarende til 19. søndag efter trinitatis.

Prædikentekst

Paulus Første Brev til Korintherne kapitel 12, vers 20
Johannesevangeliet kapitel 1, vers 35-51

Salmer

192: Hil dig, Frelser og Forsoner
676: Guds fred er mer end englevagt
787: Du som har tændt millioner af stjerner

1 Hvad gør krig ved mennesker?

Hovedmotivet i Kastelskirkens altertavle forestiller mere end hyldernes tilbedelse af det nyfødte Jesusbarn julenat. Hele Jesu liv fra fødsel og til død er på sin vis malet ind i billedet. Særligt bemærkelsesværdigt er det, at Elisabeth og hendes søn Johannes er til stede, hvor Johannes som en lille dreng rækker noget op til Jesus. Det giver straks associationer til dagens tekst, hvor Johannes som voksen siger til to af sine disciple: ”Se, dér er Guds lam.”

10 Johannes, bedre kendt som Johannes Døberen, sammenligner altså Jesus med et uskyldigt offerlam. Det referer tilbage til israelitternes flugt fra Egypten, som jøderne lige siden har fejret ved at slagte et lam, smøre dets blod på dørkarmene, så døden går deres dør forbi, og derefter spise det sammen med usyret brød og vin. Og de få ord af Johannes, der sammenligner Jesus med et lam, forudsiger dermed, at Jesus på samme måde vil lade sig ofre, så døden vil gå vores dør forbi.

15

Den dåb, som Johannes introducerer, er netop et tegn på, at vores synder er forladt og at vi er skænket et evigt liv. Når vi ved nadveren spiser det usyrede brød og drikker vinen mindes vi derfor om, at vi i vores dåb som små kviste og grene er blevet podet ind på Kristus, der er Livets Træ. Vi er hver især lemmer på Vorherres krop. For vi er alle blevet døbt med én ånd til at være ét legeme ligegyldigt hvilket folkeslag, vi tilhører, hvilket køn vi har, om vi er rige eller

fattige, raske eller syge, slaver, undertrykte eller frie.

25 Vi har med andre ord alle fået én ånd at drikke. En ånd, der som en flod skyller igennem vores årer, renses os ud og kalder os ind i et fællesskab, sådan som vi i dagens evangelium hører om, at Jesus kalder fem af sine disciple. Der kaldes ind i et fællesskab, der er skjult for vores øjne, men som ikke desto mindre er bundet sammen af en kraft, hvis handlinger er synlige. For fællesskabet er bundet
30 sammen af ansvar, forpligtelse, kærlighed.

Guds søn gav sit liv for dem, han elsker. Og større kærlighed findes ikke end den at give sit liv for sine venner¹. Det er troen på den kærlighed, der binder os sammen. Og ikke andet. Kristus har nemlig i sin død og opstandelse frigjort os
35 fra alle andre bånd. Vi er ikke længere bundet til religiøse love, moralregler, politiske ideologier, vores fordomme mod andre, andres fordomme mod os, vores forventninger til os selv eller andres forventninger til os. Budskabet er, at vi kun er bundet af vores samvittighed, der fortæller os, at vi i ansvar overfor Gud skal vise vores næste kærlighed.

40

Det er alt sammen med på albertavlen bag mig. For oven ser vi offerdøden på korset, hvor det svævende lændeklæde illustrerer opstandelsen. På det nederste maleri ser vi gengivet den sidste nadver, hvor Jesus forkynder, at brødet er hans kød og vinen hans blod. Her sidder disciplene omkring ham, sådan som alle vi
45 andre sidder med omkring bordet.

Det er det, vi er kaldet til. Vi er kaldet til et liv i frihed under ansvar. Kald har altså ikke noget med sociologi at gøre. Det handler ikke om, at skomageren skal blive ved sin læst og læreren ved katederet. Kald handler heller ikke om, at vores
50 karrierevej på en eller anden karismatisk måde bliver åbenbaret for os. Ligesom det selvfølgelig heller ikke handler om, at særlige faggrupper indenfor det offentlige skal yde en særlig indsats til en ringe løn. Men kald er, at man i sin dåb er blevet forpligtet på sit medmenneske.

55 Det er ens for alle, men lad os tage soldaten som eksempel, fordi soldaten befinder sig i den særlige situation, at man skal bryde det femte bud for at udføre sin tjeneste. Der melder sig jo straks det centrale spørgsmål, om det kan være et kristent kald at tage del i krigens blodsudgydelser og voldshandlinger?

60 Det er jo et retorisk spørgsmål, for selvfølgelig kan man det. Skulle man som

kristen være for fin til at nedkæmpe ondskaben ved at kæmpe for det, man har kært? Nej, tværtimod er man jo om noget forpligtet på at give sit liv for sin næste, give sit liv for alt, hvad man har kært, for man har som kristen en pligt til
65 at værne sine nærmeste, som man har en pligt til at værne sit land.

For at forstå det ret skal man skelne mellem soldatens pligt som kristen og soldatens pligt som borger, hvilket i øvrigt gælder os alle sammen. Vores kristne pligt som kristne er at tro på Gud og vores kristne pligt som borgere er – i den
70 tro - at udføre vores borgerpligt. Tro er altså ikke en følelse eller et redskab, vi kan bruge. Det er heller ikke en præstation, der ses i et religiøst liv med bøn og faste. Det er fast tillid til det, der håbes på, overbevisning om det, der ikke ses, altså det skjulte fællesskab, der skabes ved, at vi handler samvittighedsfuldt.

75 Denne skelnen mellem sin trospligt og sin borgerpligt hænger sammen med, at vi også skal skelne mellem embede og person. Soldatens embede er et godt og ærværdigt embede, fordi det skal sikre lov og orden og forsvare samfundets svage overfor ydre fjender. Fandtes der ikke soldater, ville ondskab, uretfærdighed og tyranni få frit løb i samfundet og i verden. Derfor udfører soldaten en
80 barmhjertighedsgerning.

Men da der er synd og ondskab i verden, kan soldaten som person jo sagtens være en lømmel og vanære sit embede, så kampen i krigen ikke står under barmhjertighedens fortegn. Derfor skal der forkyndes kristendom overfor
85 soldaten, så soldaten hører, at han eller hun er kaldet til at tage sit ansvar på sig som soldat og udføre sin tjeneste samvittighedsfuldt. For en retfærdig krig kan kun udføres af en retfærdig soldat.

Soldaten skal derfor høre, at han eller hun skal adlyde Gud mere end mennesker.
90 Man skal først af alt lytte til sin samvittighed. Man skal sige fra overfor ordrer, der ikke er i overensstemmelse med Krigens Love, ligesom man ikke skal gå i krig for ære, gods og guld. Man skal heller ikke ty til overtro eksempelvis i form af den gammelkendte skrøne om ”min kugle”, hvor man bilder sig ind, at et sted derude er den kugle, som man skal dræbes af. En sådan skæbnetro giver
95 overmod og svækker evnen til at træffe nøgterne valg. Man skal heller ikke gå i krig for at ville ”gøre en forskel”. For selvom det umiddelbart ser ud som om, at man gerne vil gøre noget for andre, handler det jo ofte om at fremhæve sig selv som god. Man skal heller ikke gøre det for eventyrets skyld, hvor man bliver dumdristig og tankeløs. Men andre ord: Går man i krig for sin egen skyld, gør

man det med en dårlig samvittighed, fordi man jo ikke gør det for sin næstes, sine nærmestes og sit lands skyld. Dermed går man imod sit moralske kompas og skader sig selv på sjælen. For man kan ikke leve med at have handlet imod sin samvittighed. Det vil altid nage. Og det nag kan med årene grave sit dybt ind i sjælen.

Hvor en dårlig samvittighed gør folk feje, tankeløse, dovne og bange, dér kæmper man til gengæld godt, hvis man gør det med en god samvittighed. For med en god samvittighed følger et stort mod og et tappert hjerte². Det kræver dog altid en anstrengelse at være god, fordi ondskaben altid ligger så snublende nær og stryger vores magelighed med hårene. Derfor skal man minde sig selv om det fællesskab, vi er kaldet ind i i vores dåb. Det kan vi blive mindet om, når vi konfronteres med den ondskab, der fremkalder krig. Her kan vi blive rystet ud af vores lidt magelige velfærdspacifisme og forstå, at vi har et ansvar for at beskytte den svage mod den onde. Ja, og vi bliver selvfølgelig mindet om det, når vi beder vores Fadervor, lytter til Guds ord og i fællesskab samles om hans bord, hvor vi igennem brødet og vinen får respekt for det andet menneskes ligeværd.

AMEN!

1. John. 15,13

2. "Kan soldater også have Guds nåde?", Luthers Skrifter i Udvalg, Forlaget Aros 1980, Bind IV, p. 307

125

Kilde

Tilsendt af taler

Kildetype

Digitalt manuskript

130

Tags

19. søndag efter trinitatis, Anden tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/thomas-hansen-becks-19-sondag-efter-trinitatis>

135